

กุมภาพันธ์ เดือนแห่งความรัก

วันมาฆบูชา-วาเลนไทน์

วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ของทุกปี เป็นวัน “วาเลนไทน์” หรือที่เรียกกันว่า “วันแห่งความรัก” ซึ่งชาวฝรั่งกำหนดเอาวันเกิดของนักบุญคนหนึ่ง ที่อุทิศตนเพื่อสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นในโลกในระหว่างสงครามโลกและสงครามแห่งศาสนาคริสต์กับศาสนาอิสลาม แต่ไม่สำเร็จดังที่เขาตั้งใจไว้เนื่องจากเขาถูกฆ่าก่อน ชาวฝรั่งสำนึกในความตั้งใจดีของเขา จึงได้ถือเอาวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นวันคล้ายวันเกิดของเขา เป็นวันแห่งความรักมาจนถึงทุกวันนี้ คำว่า “วาเลนไทน์” จึงได้แพร่ระบาดไปทุกภูมิภาคทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และพราหมณ์ฮินดู เพราะเหตุใด เพราะเมื่อกล่าวถึงคำว่า “รัก” คำว่ารักกับคำว่าใครเป็นคนละความหมายกัน แต่คนส่วนใหญ่มักจะคิดไปถึงความรักของหนุ่มสาว แต่โดยแท้จริงแล้ว ความรักมีหลากหลายรูปแบบ ชายรักหญิง หญิงรักชาย พ่อแม่รักลูก ความรักชาติ รักเพื่อน รักกันฉันพี่น้อง เป็นต้น แม้ “ความรัก” จะเป็นเรื่องความรู้สึกเป็นนามธรรมที่จับต้องไม่ได้ แต่สัมผัสได้ด้วยใจ และมีพลาณภาพที่สามารถจะแปรเปลี่ยนสรรพสิ่งได้ทั้งด้านดีและด้านร้าย

ในทางพุทธศาสนาได้จัดความรักไว้ ๒ ประเภทคือ

๑. เปมะ คือ ปลื้มใจด้วยความรักใคร่ เช่น ความรักใคร่ของหญิงสาวชายหนุ่ม ความรักใคร่ของสามีภรรยา รวมไปถึงความรักตนเองหรือมีตนเป็นที่รัก ดังสุภาษิตที่ว่า “นตฺถิ อตฺตสมํ เปมํ รักอื่นเสมอด้วยตนไม่มี ” มนุษย์ทุกคนล้วนรักตนเอง อยากให้ตนเองมีความสุข อยากให้ตนเองเป็นที่รัก จึงต้องทำตัวให้เป็นที่นิยมชมชอบของผู้อื่น

๒. เมตตา หมายถึง ความรักที่ปรารถนาให้คนอื่นเป็นสุข เป็นความมุ่งหวังดีต่อผู้อื่น กล่าวได้ว่าเป็นความรักที่คำจุนโลกให้สถิตสถาพรอยู่ได้ ดังสุภาษิตที่ว่า “โลก ปตฺตมฺภิกขา เมตฺตา ความเมตตาเป็นธรรมคำจุนโลก”

“ความรัก” ไม่ว่าจะเป็นความรักชาติ ความรักของหนุ่มสาว ความรักของพ่อแม่ ญาติมิตร หรือแม้กระทั่งรักตนเอง หากปราศจากความเห็นแก่ตัว ย่อมนำมาซึ่งความรู้สึกที่งดงาม น่ายินดี และให้ความชุ่มชื่นหัวใจ ทั้งแก่ผู้รัก และผู้ถูกรัก

ดังนั้น ในโอกาส “วันแห่งความรัก” เราควรที่จะแบ่งปันและแผ่ความรักให้กว้างขวางออกไป อย่าจำกัดเพียงรักคู่รักเท่านั้น ขณะเดียวกัน ในเดือนกุมภาพันธ์ยังมี “วันแห่งความรัก” สำคัญวันหนึ่ง เป็นวันแห่งความรักที่มีต่อพระพุทธศาสนา หมายถึง “วันมาฆบูชา”

คือการบูชาในวันเพ็ญเดือนมาฆะ เดือน ๓ หรือเดือน ๔ ในปีที่มีอธิกมาส (คือเดือนที่มี ๘ สองหน) เนื่องในโอกาสคล้ายวันที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ ซึ่งปีนี้ตรงกับวันพุธที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

นับแต่วันที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้เป็นเวลา ๕ เดือน และเริ่มออกแสดงธรรมสั่งสอนเป็นเวลา ๗ เดือน พระพุทธเจ้ามีพระภิกษุที่เป็นพระสาวกจำนวนกว่า ๑,๓๐๐ องค์ และได้ออกเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปตามเมืองต่าง ๆ ส่วนพระองค์ประทับอยู่ ณ วัตเวฬุวัน (ป่าไผ่) กรุงราชคฤห์ แคว้นมคธ ที่พระเจ้าพิมพิสารถวายให้เป็นพระอาราม และถือเป็นวัดแห่งแรกในพระพุทธศาสนา ซึ่งพระพุทธศาสนามีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้อุปถัมภ์พระองค์แรกในโลก

ปรากฏว่าพระสาวกเดินทางมาเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าโดยมิได้นัดหมายกัน จำนวน ๑,๒๕๐ องค์ ดังนั้น จึงกำหนดเรียกว่า “วันจาตุรงคสันนิบาต” คือวันประชุมใหญ่ครั้งแรก ประกอบด้วยองค์ ๔ คือ ๑. พระภิกษุสงฆ์ซึ่งเป็นพุทธสาวกจำนวน ๑,๒๕๐ องค์ มาประชุมพร้อมกันโดยมิได้นัดหมาย ๒. พระสงฆ์ทุกรูปเป็นผู้ที่พระพุทธเจ้าทรงประทานอุปสมบทด้วยพระองค์เอง เรียกว่า “เอหิ ภิกขุ อุปสมบทา ” แปลความว่า เจ้าจงเป็นภิกษุมาเถิด ๓. พระสงฆ์ทั้งหมดเป็นพระอรหันต์ผู้ได้อิทธิญา ๖

และ ๔. เป็นวันเพ็ญเดือนมาฆะ พระจันทร์เสวยมาฆะฤกษ์ ซึ่งเป็นเวลาที่ดีที่สุด คือเป็นเวลากลางคืน อากาศไม่ร้อน ท้องฟ้าแจ่มใส ด้วยเหตุนี้ พระพุทธเจ้าเห็นเป็นโอกาสเหมาะในการแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ เพื่อประกาศหลักการ อุดมการณ์ และวิธีการปฏิบัติในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ให้ชาวพุทธได้ยึดถือเป็นแม่บท สำหรับประพฤติปฏิบัติตน ถือเป็นหลักธรรมคำสอนที่เป็นหัวใจแห่งพระพุทธศาสนา

หลักธรรมดังกล่าวแบ่งเป็น ๓ ส่วน คือ

- หลักการ ๓ ได้แก่ ๑. การไม่ทำบาปทั้งปวง ไม่ว่าจะด้วยกาย วาจา และใจ ๒. การทำกุศลให้ถึงพร้อม หมายถึง การตั้งใจทำความดีทุกอย่าง ๓. การทำจิตใจให้ผ่องใส ด้วยการละบาปทั้งปวง ถ้อยคำและบำเพ็ญกุศลให้ถึงพร้อมด้วยการปฏิบัติสมณะ คือ หาอุบายทำให้เป็นสมาธิ พงใจในอารมณ์เดียวตลอดเวลา และวิปัสสนา คือ การกำหนดลมหายใจเข้าออกแล้วพิจารณาสังขารจนเกิดปัญญา จนถึงขั้นบรรลุอรหัตผล

- อุดมการณ์ ๔ ได้แก่ ๑. ความอดทนไม่ทำบาปทั้งกาย วาจา ใจ ๒. ความไม่เบียดเบียน คือ งดเว้นจากการเบียดเบียนสัตว์อื่น ให้ได้รับธรรม ๓. ความสงบ คือปฏิบัติตนให้สงบทั้งทางกาย วาจา และใจ ๔. นิพพาน คือ การดับเพลิงกิเลสและกองทุกข์ ที่เป็นเป้าหมายสูงสุดในพระพุทธศาสนา

- วิธีการ ๖ ได้แก่ ๑. ไม่กล่าวให้ร้าย
 หรือนินทาโจมตีใคร ๒. ไม่คิดร้ายทำลาย
 เบียดเบียนผู้อื่น ๓. สำรวมเคารพระเบียบวินัย
 กติกา กฎหมาย จารีตประเพณี ขนบธรรมเนียม
 ที่ดีงามของสังคม ๔. รู้จักประมาณตน คือไม่
 ดิ้นรนอยากได้จนเกินกำลังความสามารถของตน
 ๕. อยู่ในสถานที่สงบไม่วุ่นวาย มีสิ่งแวดล้อมที่
 เหมาะสม ๖. หมั่นฝึกจิตทำสมาธิภาวนา เพื่อ
 ช่มใจให้สงบระงับจากความกังวลทั้งปวง

ในโอกาสที่วันมาฆบูชา นอกจากการ
 ทำบุญตักบาตร ฟังเทศน์ ปฏิบัติธรรมตามควร
 แล้ว พุทธศาสนิกชนควรได้น้อมนำหลักธรรม
 ของพระพุทธองค์ไปประพฤติปฏิบัติใน
 ชีวิตประจำวันให้มีความสุข ซึ่งถือเป็นสิ่งง่าย ๆ
 ไม่ได้เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ เลย เช่น มีความอดทน
 มีความเพียรพยายาม มีความซื่อสัตย์จริงใจต่อ
 กัน มีความสามัคคี เสียสละ ประพฤติปฏิบัติตน
 ให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม ชีวิตนี้ก็จะมีความ
 อย่างมหาสาร ดังเช่นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แม้
 เสด็จดับขันธปรินิพานไปกว่า ๒๕๔๘ ปีแล้ว
 แต่พระธรรมคำสั่งสอนก็ยังคงปรากฏอยู่ตราบชั่ว
 นิรันดร

ดังนั้น เดือนกุมภาพันธ์ จึงถือได้ว่า เป็น
 เดือนแห่งความรัก แต่ก็มีได้หมายความว่า จะให้
 ความรักเฉพาะเดือนกุมภาพันธ์อย่างเดียว เดือนอื่น
 ๆ วันอื่น ๆ ก็มีความหมายเช่นกัน และวัน
 มาฆบูชาวันนี้ ก็เป็นวันที่เราจะได้ออบความรัก
 ความอบอุ่นได้เช่นกัน คือการเพื่อแผ่ความเมตตา

ต่อเพื่อนมนุษย์และรักที่จะปฏิบัติตน ไม่ล่วง
 ละเมิดกิเลสอย่างหยาบที่จะเกิดทางกาย วาจา
 และใจ ทำใจให้อยู่ในอารมณ์เดียวไม่เกาะเกี่ยว
 เสรีหมองด้วยนิวรณ์ทั้ง ๕ (๑. ความหมกมุ่น
 ในกามคุณจนเกินไป ๒. ความอาฆาตพยาบาท
 ปองร้ายผู้อื่นให้ถึงความวิบัติ ๓. มั่งง่วงเหงา
 หาวนอน อ้างว่าหนาวนัก ร้อนนัก หิวนัก เย็น
 นัก แล้วไม่ยอมทำงาน ๔. ง่วงซึมอยู่
 ตลอดเวลาเหมือนคนติดคุก ๕. มีความลังเล
 สงสัย ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง) ทำ
 ความเห็นของตนให้เชื่อตรงตามความเป็นจริง มี
 ความศรัทธาเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนา และละรี
 กอยู่เสมอว่า เราขอนอบน้อมพระพุทธ พระ
 ธรรม และพระสงฆ์ เป็นที่พึ่งที่เคารพนับถือ
 ของข้าพเจ้า

แล้วคุณงามความดีจะสถิตอยู่ในใจเราตลอดเวลา

ขออำนาจคุณพระรัตนตรัย จงปกปักรักษา
 รักษาท่านให้มีความสุข ความเจริญ สมความ
 ประารถนาทุกประการเทอญ

โดย :- พระครูสุธีรสาร
 วัดหนองสง ต.หนองสง อ.หนองกงศรี จ.กาฬสินธุ์